

Правотворча діяльність серед видів юридичної діяльності

Тема № 3: Правотворчість як основа правової системи

Місце правотворчості у структурі юридичної діяльності

Юридична діяльність охоплює сукупність професійних і владно-організаційних дій, спрямованих на створення, реалізацію, охорону і тлумачення норм права.

Правотворча діяльність займає **провідне місце** серед всіх видів юридичної діяльності, формуючи нормативну основу правової системи.

01

Правотворча

02

Правозастосовна

03

Правоохоронна

04

Установча

Поняття правотворчості та її характерні ознаки

Правотворчість – діяльність уповноважених суб'єктів щодо встановлення, зміни, скасування або систематизації норм права шляхом прийняття нормативно-правових актів або інших офіційних форм права.

Уповноважені суб'єкти
Здійснюється лише спеціально уповноваженими органами

Публічно-владний характер
Використовується владна компетенція держави

Загальнообов'язковість
Формує правила для невизначеного кола осіб

Процесуальна форма
Відбувається у встановлених правових формах

Нормотворчий результат
Створює або трансформує норми права

Суб'єкти правотворчої діяльності

Органи та інститути, уповноважені встановлювати або змінювати норми права

1

Законодавчі органи

Парламент, що приймає акти найвищої юридичної сили після конституції

2

Глава держави

Видання нормативних указів у межах конституційних повноважень

3

Органи виконавчої влади

Прийняття підзаконних актів: постанов, наказів, інструкцій

4

Місьцеве самоврядування

Ухвалення актів з питань місцевого значення

5

Судові органи

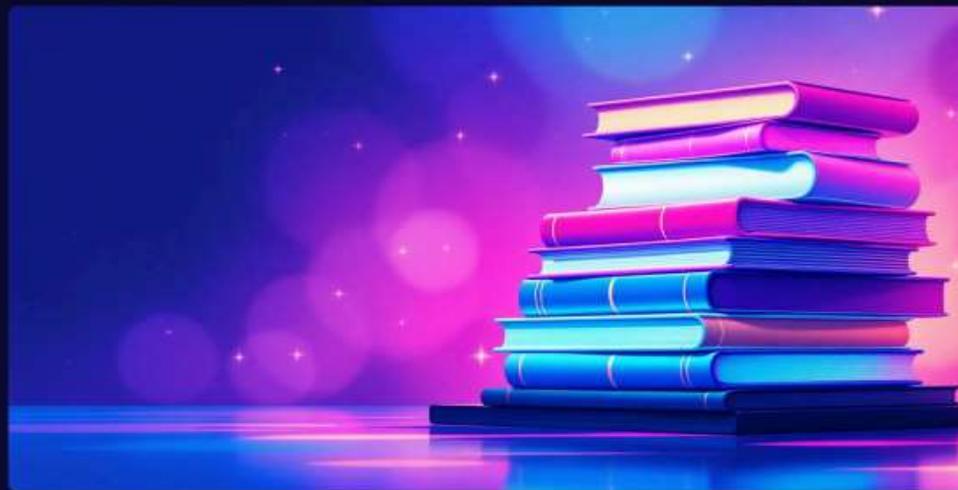
У системах, де прецедент є джерелом права

6

Народ

Безпосередня демократія: референдум, народна ініціатива

Форми (джерела) права

Форма (джерело) права – офіційно визнаний спосіб зовнішнього закріплення та вираження правових норм.

Результати правотворчої діяльності закріплюються у зовнішніх формах існування права.

Нормативно-правовий акт

Письмовий офіційний документ, прийнятий уповноваженим суб'єктом

Правовий звичай

Історично сформоване правило, визнане державою як обов'язкове

Судовий прецедент

Рішення суду, що набуває загальнообов'язкового значення

Нормативний договір

Угода між суб'єктами публічного права з загальними правилами

Правова доктрина

Авторитетні наукові положення, визнані джерелом права

Релігійні тексти

Джерела права у відповідних правових системах

Принципи правотворчості

<p>Законності Діяльність у межах компетенції та відповідно до конституції</p>	<p>Демократизму Залучення громадськості до формування правових рішень</p>
<p>Наукової обґрунтованості Урахування соціальних, економічних та правових наслідків</p>	<p>Системності Узгодження нових норм із чинним законодавством</p>
<p>Гласності Відкритість правотворчого процесу</p>	<p>Стабільності Передбачуваність правового регулювання</p>

Функції правотворчості

- Регулятивна
Формування нормативної основи впорядкування суспільних відносин
- Установча
Закріплення нових правових інститутів і статусів
- Охоронна
Створення юридичних гарантій захисту прав і свобод
- Інтеграційна
Узгодження національного законодавства з міжнародними стандартами
- Стабілізаційна
Забезпечення сталості правового розвитку

Класифікація видів правотворчої діяльності

За суб'єктом

- Законодавча діяльність парламенту
- Підзаконна нормотворча діяльність
- Муніципальна правотворчість
- Судова правотворчість
- Міжнародна правотворчість

За способом формування

- Безпосередня (пряма) правотворчість
- Опосередкована правотворчість

За характером результату

- Первинна правотворчість
- Похідна правотворчість
- Кодифікаційна діяльність
- Систематизаційна діяльність

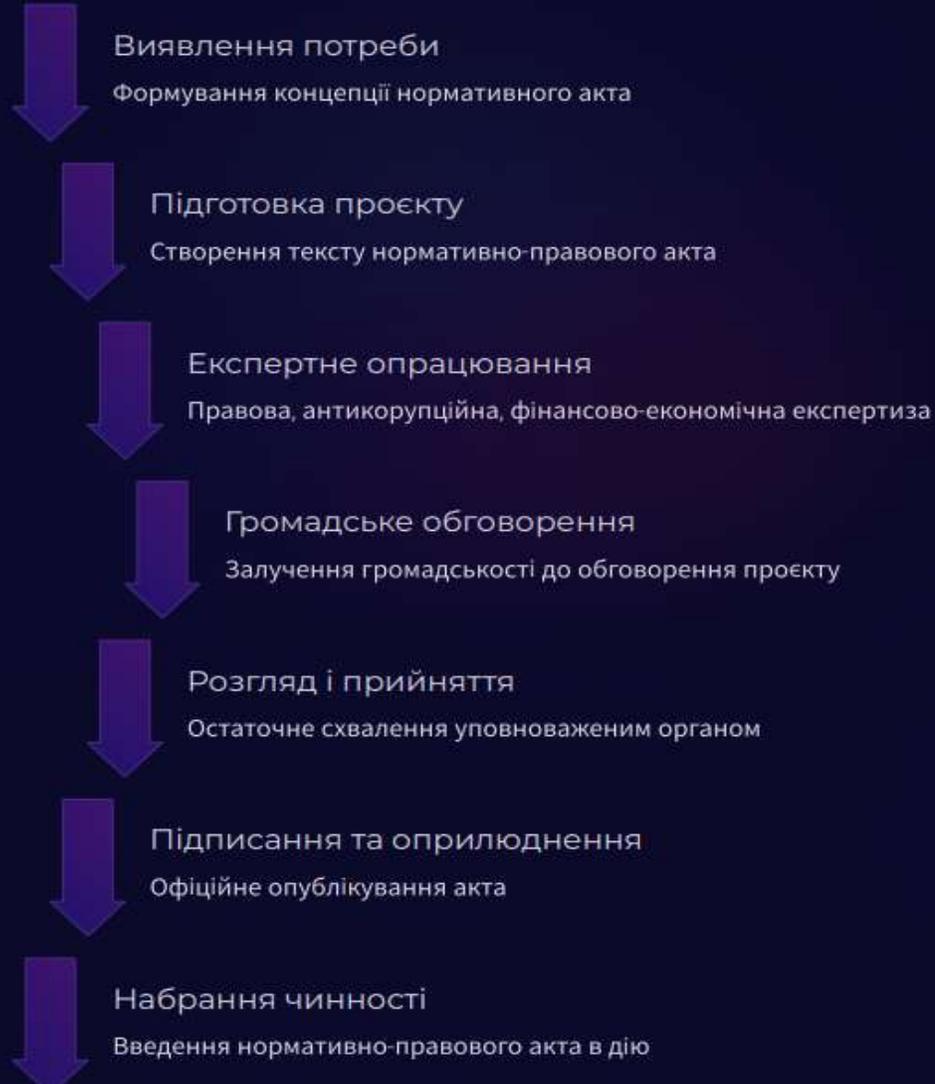

За рівнем регулювання

- Конституційна правотворчість
- Законодавча правотворчість
- Підзаконна правотворчість

Правотворчий процес: стадії формування норм

Врегульована нормами права послідовність дій, спрямованих на підготовку, прийняття, оприлюднення та введення в дію нормативно-правових актів.

Сучасні тенденції правотворчості

Наукова експертиза

Застосування наукових методів аналізу регуляторного впливу

Міжнародна інтеграція

Узгодження з міжнародними правовими стандартами

Порівняльний аналіз

Вивчення зарубіжного правового досвіду

Стандарти якості

Орієнтація на високі стандарти законодавства

Правова визначеність

Забезпечення ясності та зрозумілості норм

Захист прав людини

Пріоритет захисту прав і свобод як основоположної мети

- ❑ Правотворчий процес має забезпечувати не лише формальну легітимність нормативного акта, а й його соціальну обґрунтованість та ефективність правового регулювання.